

In zijn Sinne- of Minnebeelden neemt hij toch den mensch onderscheidenlijk. Eerst gelijk hij uit zijn natuur is; dan gelijk hij door de algemeene genade is; en eerst daarna gelijk hij door de bijzondere genade wordt. „Ten derde,” zoo schrijft hij in de Voorrede, „so beschouwen wij den mensch, voor soveel hij door een sonderlinghe genade Gods afgesondert van den gemeenen hoop en loop der wereld, in Jesu Christo door de werkinghe des Heyligen Geests, bij middel des geloofs, voor een kint Gods is aangenomen.” Terwijl het stramien voor heel het stuk uit de Schrift is genomen: „So pogen wij het tegenwoordig boecksken daertoe te doen strecken, dat wij in den natuurlycken mensche mate-lyck; in den burgerlycken mensche rechtveerdelyck, in den Christelycken mensche Godsaliglyck metten Apostel mochten leven.” Ed. Dr. Van Vloten. Deel I. p. VIII.

<sup>102)</sup> Bilderdijk gebruikt zelf dit woord „gepruttel” voor zijn rijmend knorren.

Verstommen  
Of brommen,  
Meer kunnen wij niet.  
Geen zangen  
Ontvangen  
Mijn lezers van mij,  
Maar luttel  
Gepruttel  
Van Bestevaers brij.

Krekelzangen. Rotterdam 1823. Deel III p. 2. romein.

<sup>103)</sup> Dat Cats zijn eerste meisje loopen liet, omdat haar vader bankroet sloeg, maakt op ons den indruk van iets laaghartigs. Het is nooit goed te praten. Slechts rekene men met het feit, dat hijzelf het geval meedeelt, en dus niet duchtte, dat het de publieke opinie schandaliseeren zou. Lezing van de brieven, ook van hoogleeraren en magistraten uit die dagen, doet ons dan ook telkens verbaasd staan over de leukheid, waarmêe zij de keuze van een tweede of derde vrouw beredeneeren. De poëzie in het huwelijksleven was destijds niet te sterk. Eerst Cats hielp ons er die in te brengen, niet door zijn liefdesavontuur, maar door zijn dicht. Ook voor Bilderdijk mag niemand onzer de handschoen opnemen om hem vrij te pleiten. Wat Mr. H. W. Tydeman in dit opzicht beproefde (zie Dr. Wap, Bilderdijk, eene bijdrage tot zijn leven en werken, Leiden, 1874 p. 57) is ergerlijk; ook wat Da Costa (Leven en Werken van Mr. W. Bilderdijk, Amst., 1844, p. 36) en Alberdingk Thym (zie R. Kath. Volksalmanak 1868, p. 52-123) ervan maakten, bevredigt onze conscientie niet; en wee den Calvinist, die hun zulk een stuifzand-moraal napraat. Niet elke aanklacht tegen Bilderdijk gaat op; bij menige klacht moet overdrijving afgeweerd; aangetoond kan, dat zijn eerste vrouw alles behalve het beeld der lijdende onschuld was. Maar voor de hoofdzaak doet dit alles niets af. Bilderdijk heeft Gods wet geschonden, en al wat hij gebazeld heeft om de scheur, die hij in het goddelijk gebod trok, te bedekken, boezemt ons slechts weerzin in. Bilderdijk had, zoolang Catharina Rebecca Woesthoven leefde en niet wettelijk van hem gescheiden was, onder geen voorwendsel Catharina Wilhelmina Schweickhorst mogen huwen. Dit was zonde, en op de ontzettendheid dezer zonde dingen wij niet het minste af. De heiligheid van 's Heeren wet verbiedt dit. Ook de te vroege geboorte van zijn eersteling (zie Dr. Wap o. l. p. 24) mag zoomin goedgepraat, als de mishandeling, die hij zijn eerste vrouw aandeed. De ergerlijk erotische episoden in zijn bundels vinden zoomin verontschuldiging als zijn gemor en zijn bitterheid uit ouder dagen. In niets wordt